

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Marian Banaś

KBF.410.1.4.2025

Pan
Rafał Tkacz
Szef Krajowego Biura Wyborczego
Krajowe Biuro Wyborcze
ul. Wiejska 10
00-902 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 Wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 52 31, F +48 22 444 52 24
kbf@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Krajowe Biuro Wyborcze, ul. Wiejska 10, 00-902 Warszawa (dalej także: KBW)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Rafał Tkacz, Szef Krajowego Biura Wyborczego, od dnia 4 marca 2025 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła: Magdalena Pietrzak, Szef Krajowego Biura Wyborczego od 3 marca 2018 r. do 3 marca 2025 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024, jak również rok 2023 dla danych porównawczych
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Budżetu i Finansów
Kontroler/Kontrolerzy	Anna Szczerbiak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KBF/100/2024 z 16 grudnia 2024 r.

(akta kontroli tom I str. 1-6)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2024 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 11 – Krajowe Biuro Wyborcze oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa,
- sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz wybranych sprawozdań za IV kwartał 2024 r. w zakresie operacji finansowych,
- prowadzenie ksiąg rachunkowych w zakresie odnoszącym się do dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych² (dalej: ufp), w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, ze zm.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

Zakres kontroli

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:

- analizy porównawczej zrealizowanych dochodów budżetowych z planem i wykonaniem roku ubiegłego,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa,
- kontroli prawidłowości wprowadzonych zmian w planie finansowym dysponenta w wyniku zwiększeń dokonanych środkami z rezerw celowych,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków bieżących i inwestycyjnych dysponenta III stopnia,
- szczegółowej analiza wydatków ponoszonych na usługi doradcze i eksperckie,
- analizy stanu zobowiązań,
- przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych prowadzonych dla Krajowego Biura Wyborczego (centrala³) dla części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze,
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa przez podległe jednostki finansowane w ramach części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze wykorzystano również wyniki kontroli w Delegaturach Krajowego Biura Wyborczego w Gdańsku, Kielcach i Opolu w zakresie realizacji wydatków budżetu państwa na dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2024 r. w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze wykonanie planu finansowego na 2024 r.

³ Centrala KBW określona w statucie KBW jako „Zespoły”, stanowiące komórki organizacyjne, zapewniające obsługę Państwowej Komisji Wyborczej oraz zapewniające warunki organizacyjno-administracyjne, finansowe i techniczne do wykonywania zadań związanych z organizacją i przeprowadzeniem referendów na obszarze kraju (Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 14 marca 2011 r. w sprawie nadania statutu Krajowemu Biuru Wyborczemu, M. P. Nr 23 poz. 253, ze zm.; dalej: statut KBW).

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Wydatki przeznaczono na realizację zadań statutowych jednostki, zgodnie z planem finansowym oraz z zasadami gospodarki finansowej określonymi w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych, co stwierdzono na podstawie kontroli 7246,3 tys. zł zrealizowanych wydatków Krajowego Biura Wyborczego.

Badanie środków pozyskanych z rezerwy celowej wykazało, że wydatki te były uzasadnione i celowe niemniej jednak w przypadku wydatków w łącznej kwocie 1798,2 tys. zł ich planowanie powinno odbywać się w planie części budżetowej. NIK zwróciła również uwagę na fakt, że dysponent planował środki finansowe na zadania dotyczące wyborów i referendów w niewłaściwej grupie ekonomicznej, zgłaszając je do Ministra Finansów na etapie planowania budżetu na rok 2024 do ujęcia w rezerwie celowej jako wydatki bieżące jednostek budżetowych zamiast dotacje.

Dysponent części 11 - Krajowe Biuro Wyborcze nie zapewnił realizacji przez Delegatury KBW ustawowego obowiązku w zakresie trybu zatwierdzania rozliczeń dotacji, o którym mowa w art. 152 ust. 2 ufp, udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego⁵. W wyniku tego przywołane przepisy prawa w części Delegatur nie były stosowane lub były stosowane ale w niejednolity sposób.

Stwierdzono ponadto, że dysponent części 11 - Krajowe Biuro Wyborcze nie publikował wykazu jednostek otrzymujących dotacje celowe, do czego zobowiązany był w świetle art. 122 ust. 4 ufp. Dotyczyło to wszystkich dotacji udzielonych w 2024 r. dla jednostek samorządu terytorialnego na zadania zlecone w związku z organizacją i przeprowadzeniem wyborów w łącznej kwocie 767 309,3 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz pozytywnie opiniuje roczne sprawozdania budżetowe za 2024 r. i sprawozdanie w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), sporządzone przez dysponenta części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze.

Sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym z wyjątkiem sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70) Krajowego Biura Wyborczego, które w wyniku ustaleń kontroli zostało stosownie skorygowane przez Szefa KBW. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczące Polityki rachunkowości oraz ewidencji księgowej zostały częściowo usunięte w wyniku ustaleń kontroli i nie wpłynęły na prawidłowość ksiąg rachunkowych oraz danych wykazywanych w sprawozdaniach sporządzonych przez Krajowe Biuro Wyborcze. Nie wskazywały również na ryzyko obniżenia wiarygodności danych przedstawianych w sprawozdaniach. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz sporządzania sprawozdań.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła również uwagę na potrzebę analizy statusu Delegatur Krajowego Biura Wyborczego jako dysponentów trzeciego stopnia.

⁵ Dalej również: jst.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Dochody budżetowe
Opis stanu faktycznego	Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r., kontrola dochodów budżetowych w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego. W 2024 r. dochody budżetowe w części 11 wyniosły 317,8 tys. zł i były niemal trzydzieści dwa razy wyższe od kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2024 (10 tys. zł)⁷. Wynikało to głównie z osiągnięcia nieplanowanych dochodów i trudnych do oszacowania na etapie tworzenia planu. Dochody uzyskane w 2024 r., w porównaniu do roku poprzedniego, były wyższe o 275,9 tys. zł, tj. o 658,7%), co było przede wszystkim wynikiem uzyskania wysokich wpływów (277, 2 tys. zł) z tytułu zwrotu przez jednostki samorządu terytorialnego środków z dotacji wraz z odsetkami. Zwroty te dotyczyły dotacji udzielonych w roku 2023, przeznaczonych na sfinansowanie przygotowania i przeprowadzenia wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej⁸. Przeważająca część tych zwrotów (97%) stanowiła wpływy ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości. Na koniec 2024 r. podobnie jak w roku poprzednim, według sprawozdania rocznego Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 11 nie wystąpiły należności pozostałe do zapłaty. (akta kontroli tom II str. 163-171, 204-205, 207, tom III str. 291-326)

OBSZAR	2. Wydatki budżetu państwa
Opis stanu faktycznego	Wydatki budżetu państwa w części 11 wyniosły 928 442,3 tys. zł, tj. 97,3% planu po zmianach, a w porównaniu do wykonania w roku poprzednim były wyższe o 479 344,5 tys. zł, tj. o 106,7%. Wzrost wydatków budżetu państwa w części 11 wynikał z poniesienia w 2024 r. znacznych wydatków na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów samorządowych⁹ w kwocie 545 529,7 tys. zł, a także wyborów do Parlamentu Europejskiego¹⁰ w kwocie 275 135,5 tys. zł. Wydatki

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Ustawa budżetowa na 2024 rok z dnia 18 stycznia 2024 r. (Dz. U. poz. 122).

⁸ Wybory do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zostały zarządzane na dzień 15 października 2023 r.

⁹ Wybory powszechne zarządzane rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie zarządzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast; Datę wyborów wyznaczono się na niedzielę 7 kwietnia 2024 r. (Dz. U. poz. 109); dalej: wybory samorządowe.

¹⁰ Wybory zarządzane postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 marca 2024 r. w sprawie zarządzenia wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego; Dzień wyborów wyznaczono na niedzielę dnia 9 czerwca 2024 r. (Dz. U. poz. 344); dalej: wybory do PE lub wybory do Parlamentu Europejskiego.

centrali KBW wyniosły 27 482,8 tys. zł, tj. 96,4% planu po zmianach. Były one niewiele wyższe od wydatków poniesionych w 2023 r. (o 1,4%).

(akta kontroli tom II str.172-203, 206, 208-252, tom III str. 291-326)

W ustawie budżetowej na 2024 r. w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze zaplanowano wydatki budżetu państwa w kwocie 102 556 tys. zł. Ponadto dysponent części w projekcie budżetu na rok 2024 przekazany do Ministerstwa Finansów na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na rok 2024 (w lipcu 2023 r.) zaplanował środki w rezerwie celowej przeznaczonej na finansowanie organizacji wyborów i referendum w łącznej kwocie 1 595 670 tys. zł, z czego jako *wydatki bieżące jednostek budżetowych* zakwalifikowano 1 594 040 tys. zł (99,9% środków), a pozostałe 1630 tys. zł zaliczono do *wydatków majątkowych*. Żadna kwota nie została przypisana do grupy ekonomicznej *dotacje i subwencje*, co szerzej opisano w pkt 1 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W trakcie wykonywania budżetu, w wyniku przeniesienia środków z części 83 – Rezerwy celowe poz. 17 – *Środki na finansowanie ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendum*, plan wydatków części 11 zwiększony został do kwoty 954 200,2 tys. zł, tj. o 851 644,2 tys. zł¹¹. Z otrzymanych środków z rezerwy celowej łącznie wydatkowano 827 550,3 tys. zł (97,2%). Środki te zostały przeznaczone na sfinansowanie zadań wyborczych, w tym przede wszystkim na dotacje celowe 767 309,3 tys. zł (92,7%) dla jednostek samorządu terytorialnego, które realizowały te zadania w ramach prac zleconych. Uruchomione środki z rezerwy celowej zostały przeznaczone na sfinansowanie zadań wyborczych związanych z:

- przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów samorządowych powszechnych oraz wyborów ponownych, przedterminowych i uzupełniających w toku kadencji (rozdział 75109) w łącznej kwocie 545 529,7 tys. zł¹², w tym 300 086,1 tys. zł (55%) na zryczałtowane diety członków komisji¹³ wyborczych, diety mężów zaufania oraz wynagrodzenia urzędników wyborczych, 141 274,9 tys. zł (25,9%) na obsługę komisji wyborczych w tym informatyczną, funkcjonowanie obwodu głosowania, koszty głosowania korespondencyjnego i przez pełnomocnika oraz 61 186,3 tys. zł (11,2%) na karty do głosowania a także 5987,4 tys. zł na dodatki wyborcze dla pracowników Krajowego Biura Wyborczego;
- przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów do Parlamentu Europejskiego (rozdział 75113) w łącznej kwocie 275 135,5 tys. zł¹⁴, w tym 153 812 tys. zł (55,9%) na zryczałtowane diety członków komisji¹⁵ wyborczych, diety mężów zaufania oraz wynagrodzenia urzędników

¹¹ Po uwzględnieniu korekt w łącznej wysokości per saldo (-) 177 324,7 tys. zł, tj., na zwiększenie planu 726,6 tys. zł oraz na zmniejszenie planu 178 051,3 tys. zł.

¹² Na podstawie Informacji z dnia 6 września 2024 r. o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m.st. Warszawy oraz wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast przeprowadzonych w dniu 7 kwietnia 2024 r. i głosowania ponownego w wyborach wójtów, burmistrzów i prezydentów miast w dniu 21 2024 r.
https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1725713622_informacja-o-wydatkach-poniesionych-na-wyb-samorzadowe-2024-r-do-publ.pdf;

¹³ Obwodowych, gminnych, powiatowych, wojewódzkich.

¹⁴ Na podstawie Informacji o wydatkach z budżetu państwa poniesionych na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów do Parlamentu Europejskiego w dniu 9 czerwca 2024 r. z dnia 8 listopada 2024 r.; https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1731092429_informacja-o-wydatkach-poniesionych-na-wyb-do-pe-2024-last.pdf

¹⁵ Obwodowych, okręgowych i regionalnych.

wyborczych, 79 987 tys. zł (29,1%) na obsługę obwodowych komisji wyborczych w tym informatyczną, funkcjonowanie obwodu głosowania, koszty głosowania korespondencyjnego i przez pełnomocnika oraz 12 796,6 tys. zł (4,7%) na druk i transport kart do głosowania a także 4687,3 tys. zł na dodatki wyborcze dla pracowników Krajowego Biura Wyborczego;

- organizacją i przeprowadzeniem wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (rozdział 75108) w łącznej kwocie 5599,1 tys. zł;
- przygotowaniem wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej¹⁶ (rozdział 75107) zarządzonych na 18 maja 2025 r.¹⁷ w łącznej kwocie 967,1 tys. zł;
- referendum ogólnokrajowym (rozdział 75110) w łącznej kwocie 318,9 tys. zł - wydatki poniesiono głównie na niszczenie dokumentacji niearchiwalnej z referendum ogólnopolskiego przeprowadzonego w roku 2023.

Niewykorzystane środki uruchomione z rezerwy celowej wyniosły łącznie 24 093,9 tys. zł (2,8%). Dotyczyły one głównie wydatków na wybory samorządowe (rozdział 75109) oraz do Parlamentu Europejskiego (rozdział 75113), gdzie niepełne wykonanie planu wynikało z faktu, iż w wyborach w niektórych gminach nie zostały utworzone odrębne obwody głosowania, powstały oszczędności z tytułu diet w związku z powołaniem niepełnych składów komisji obwodowych, a także z tytułu niższych niż zakładano kosztów druku kart do głosowania. W przypadku wyborów samorządowych w toku kadencji niższe wykonanie związane było również z wyborem radnych bez potrzeby głosowania lub sytuacji gdy głosowanie nie odbyło się w związku z brakiem kandydatów. Ponadto, na podstawie faktycznych rozliczeń zadań, wypłacono niższe niż planowano wynagrodzenia dla urzędników wyborczych.

(akta kontroli tom I str. 282-328, 364, tom II str. 151-162, 172-198, 200-203, tom III str. 242-246, 291-326)

Szczegółowym badaniem objęto zasadność wnioskowania i wykorzystania środków przeniesionych pięcioma decyzjami Ministra Finansów¹⁸ w kwocie 4267,7 tys. zł, stanowiącej 55,3% wszystkich przyznanych środków z rezerwy zwiększających plan finansowy centrali KBW oraz 0,5% dysponenta części 11. Doboru próby dokonano losowo na podstawie dokumentów pozyskanych z systemu TREZOR, tj. wniosków kierowanych przez dysponenta części do Ministra Finansów o zmiany w planie oraz wydanych na ich podstawie decyzji Ministra Finansów. KBW wnioskowało o przyznanie środków na finansowanie zadań wyborczych związanych z obsługą wyborów samorządowych oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego, a także przygotowaniem wyborów Prezydenta RP. Otrzymane środki budżetowe z rezerwy celowej zostały wykorzystane w kwocie 3915,3 tys. zł, stanowiącej 91,7% przyznanych środków. Część środków uruchomionych z rezerwy celowej - w łącznej kwocie 1798,2 tys. zł - dotyczyło wydatków związanych z bieżącym funkcjonowaniem jednostki, które powinny zostać zaplanowane bezpośrednio w budżecie Krajowego Biura Wyborczego, a nie zwiększać plan finansowy ze środków rezerwy celowej, co szerzej opisano w pkt 2 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

¹⁶ Dalej również: wybory Prezydenta RP.

¹⁷ Postanowienie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 stycznia 2025 r. w sprawie zarządzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 48).

¹⁸ MF/FS3.4143.3.1.2024.MF.1 z dnia 15 stycznia 2024 r. (2750 tys. zł),
MF/FS3.4143.3.76.2024.MF.1011 z dnia 4 czerwca 2024 r. (797,7 tys. zł),
MF/FG6.4143.3.310.2024.MF.4602 z dnia 15 października 2024 r. (600 tys. zł),
MF/FS3.4143.3.110.2024.MF.1363 z dnia 2 maja 2024 r. (10 tys. zł),
MF/FS3.4143.3.214.2024.MF.4406 z dnia 15 października 2024 r. (110 tys. zł).

Środki z rezerw przeznaczono między innymi na rozbudowę modułów systemu *Wsparcia Organów Wyborczych*¹⁹ do obsługi wyborów samorządowych i do Parlamentu Europejskiego. Sfinansowano również dostawę dwóch kompletów urządzeń wraz z licencjami oraz usługę pięcioletniego wsparcia dla systemu monitoringu i kontroli ruchu sieciowego, zakup licencji systemu zaawansowanej ochrony dla 1000 komputerów, serwerów i urządzeń mobilnych, odnowienie usług wsparcia producenta dla systemu bezpieczeństwa infrastruktury aplikacyjnej KBW, zakup 75 komputerów przenośnych wraz z oprogramowaniem systemowym i wyposażeniem dodatkowym, 55 komputerów stacjonarnych, organizację konferencji w związku z wyborami samorządowymi oraz aktualizację spotów o charakterze informacyjno-edukacyjnym dotyczącym tematyki wyborów samorządowych.

Dysponent części w związku z powstałymi oszczędnościami po zakończeniu finansowania zadań zwrócił się do Ministra Finansów z wnioskami o korekty decyzji na zmniejszenie wydatków w łącznej kwocie 286 tys. zł²⁰. Nie zostały wykorzystane środki w wysokości 66,4 tys. zł (1,6%).

(akta kontroli tom IV str. 1-234)

Dotacje celowe budżetu państwa

Na podstawie art. 149 ust. 2 pkt 1 ufp Szef Krajowego Biura Wyborczego lub działający z jego upoważnienia dyrektorzy zespołów i Delegatur Krajowego Biura Wyborczego mogą przekazywać dotacje jednostkom samorządu terytorialnego na finansowanie zadań związanych z aktualizowaniem *Centralnego Rejestru Wyborców*²¹ oraz organizacją i przeprowadzaniem wyborów i referendów.

W 2024 r. wydatki na dotacje wyniosły 767 309,3 tys. zł (97,4% planu po zmianach) i wykorzystane zostały przez jednostki samorządu terytorialnego na:

- prowadzenie i aktualizację stałego rejestru wyborców oraz na aktualizację danych zawartych w *CRW* (7520,3 tys. zł, tj. 98,3% planu po zmianach);
- przygotowanie i przeprowadzenie wyborów samorządowych powszechnych zarządzonych na 7 kwietnia 2024 r. oraz wyborów ponownych, przedterminowych i uzupełniających w toku kadencji (516 725,5 tys. zł, tj. 96,8% planu po zmianach), w tym przez powiaty oraz województwa;
- przygotowanie i przeprowadzenie wyborów do Parlamentu Europejskiego zarządzanego na 9 czerwca 2024 r. (239 460,9 tys. zł, tj. 98,9% planu po zmianach);
- organizację i przeprowadzenie wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (3549,6 tys. zł, tj. 97,8% planu po zmianach);
- organizację referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w 2023 r. (52,9 tys. zł, tj. 83,7% planu po zmianach).

Udział wykorzystanych dotacji w wydatkach części 11 wyniósł 82,6% natomiast w wydatkach zrealizowanych ze środków pozyskanych z rezerwy celowej 91,8%. Dysponent części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze nie publikował wykazu jednostek otrzymujących dotacje celowe, co szerzej opisano w pkt 3 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 172-184, 186-189, tom III str. 291-326)

Blokady planowanych wydatków

¹⁹ Dalej także: *WOW*.

²⁰ MF/FS3.4143.3.1.2024.MF.1.K01 z dnia 29 kwietnia 2024 r. (-150 tys. zł) oraz MF/FS3.4143.3.1.2024.MF.1.K02 z dnia 20 sierpnia 2024 r. (-136 tys. zł).

²¹ Zgodnie z art. 18 § 10 Kodeksu wyborczego aktualizacja danych zgromadzonych w Centralnym Rejestrze Wyborców przez gminę jest zadaniem zleconym gminie; dalej także: *CRW*.

Szef Krajowego Biura Wyborczego jako dysponent części z powodu nadmiaru posiadanych środków, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 177 ust. 3 pkt 2 ufp, dokonała blokad planowanych wydatków w budżecie państwa, w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze na łączną kwotę 6147,8 tys. zł²². Wszystkie blokady dotyczyły środków z rezerwy celowej na organizację i przeprowadzenie wyborów i stanowiły 0,7% tych środków. Blokad dokonano w dwóch terminach 26 listopada 2024 r., na łączną kwotę 4986,2 tys. zł, oraz 18 grudnia 2024 r., w łącznej kwocie 1161,6 tys. zł.

Szczegółowym badaniem objęto decyzję w sprawie blokowania planowanych na 2024 r. wydatków w kwocie 2093,2 tys. zł²³, co stanowiło 34% kwoty wszystkich dokonanych blokad. Całość kwoty blokady planu dotyczyła wydatków na dotacje w związku z realizacją wyborów samorządowych²⁴ i były to środki na zadania związane z przechowywaniem dokumentów z wyborów do czasu ich odebrania przez archiwa państwowe. Dysponent części dokonał blokady nadmiaru posiadanych środków po uzgodnieniu z gminami posiadania przez nie wystarczających kwot dotacji na pokrycie kosztów archiwizacji.

(akta kontroli tom III str. 101-103)

Zatrudnienie i wynagrodzenia

Przeciętne zatrudnienie, według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za cztery kwartały 2024 r. (w przeliczeniu na pełne etaty), w części 11 wyniosło 486 osób i było większe o 4 etaty niż w 2023 r. Wydatki na wynagrodzenia osobowe w 2024 r. wyniosły 69 605,2 tys. zł, tj. 99,8% planu po zmianach i w porównaniu do wykonania roku poprzedniego wzrosły o 11 167,6 tys. zł, tj. o 19,1% . Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2024 r. w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze wyniosło 11 935 zł i było o 18,1% wyższe niż rok wcześniej. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby zajmującej kierownicze stanowisko państwowe kształtowało się na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego, tj. 27 829,3 zł. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń w 2024 r. wyniosło 10 068,1 zł, tj. i było o 1407,3 zł (o 16,2%) wyższe niż w roku poprzednim, a po uwzględnieniu dodatków wyborczych wynosiło 11 902,27 zł. Na zwiększenie tego wynagrodzenia miała wpływ regulacja wynagrodzeń o 20% przewidziana w ustawie budżetowej na 2024 r.

W 2024 r. w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze wypłacono pracownikom centrali i Delegatur (z wyjątkiem Szefa KBW) dodatki wyborcze w łącznej kwocie 10 694,8 tys. zł²⁵. Dodatki wyborcze (w wysokości 50% wynagrodzenia zasadniczego z tytułu wyborów samorządowych oraz od 30% do 50% wynagrodzenia z tytułu wyborów do Parlamentu Europejskiego) były przyznane pracownikom przez okres trzech miesięcy od dnia zarządzenia poszczególnych wyborów za zwiększony zakres obowiązków w związku z wykonywaniem zadań wyborczych. Szef Krajowego Biura Wyborczego przyznał dodatki wyborcze dla dyrektorów i pracowników zespołów (centrali) KBW oraz dyrektorów

²² W tym pięć decyzji korygujących na łączną kwotę 60 tys. zł.

²³ Decyzja Szefa KBW z 26 listopada 2024 r. nr 11.4143.12.01.2024.BD w rozdziale 75109 i paragrafie 2010.

²⁴ Środki uruchomione decyzją w sprawie zmian w budżecie państwa z 29 marca 2024 r. nr MF/FS3.4143.3.60.2024.MF.635.

²⁵ Środki pochodziły z poz. 17 rezerwy celowej, z czego kwota 5987,4 tys. zł była przeznaczona na organizację i przeprowadzenie wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast (rozdział 75109) a kwota 4687,3 tys. zł przeznaczona na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów do Parlamentu Europejskiego (rozdział 75113).

Delegatur, a także upoważnił tych dyrektorów do przyznania dodatków poszczególnym pracownikom Delegatur KBW. W 2024 r. dodatki z tytułu wyborów samorządowych zostały przyznane łącznie 518 pracownikom²⁶. Średni, miesięczny dodatek wyborczy z tytułu wyborów samorządowych wyniósł 3,9 tys. zł²⁷, a z tytułu wyborów do Parlamentu Europejskiego - 3,1 tys. zł²⁸.

(akta kontroli tom II str. 111-150)

Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze ujęte w projekcie Planu finansowego²⁹ na rok 2024 zaplanowano w łącznej kwocie 3888 tys. zł, z czego 3788 tys. zł sklasyfikowano w paragrafie 6060 na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych oraz 100 tys. zł na zadania inwestycyjne (§6050).

Wydatki majątkowe w części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze ujęte w ustawie budżetowej na 2024 r. w kwocie 3888 tys. zł zaplanowano na realizację jednego zadania inwestycyjnego oraz pięciu zakupów inwestycyjnych. W trakcie roku wydatki majątkowe zwiększono do poziomu 5388 tys. zł środkami z poz. 17 rezerw celowych o kwotę 1500 tys. zł z czego:

- w łącznej kwocie 900 tys. zł³⁰ z przeznaczeniem na realizację dwóch zakupów inwestycyjnych pn.: *Oprogramowanie na potrzeby wyborów* (686 tys. zł) oraz *Finansowanie zadań wyborczych związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów samorządowych, tj. do rad gmin, rad powiatów, sejmików województw i rad dzielnic m. st. Warszawy oraz wójtów, burmistrzów, prezydentów miast* (150 tys. zł), a także na dofinansowanie pozycji: *Zakup licencji i systemów intranetowych* (64 tys. zł);
- w łącznej kwocie 600 tys. zł³¹, którą dofinansowano pozycję: *Zakup sprzętu i licencji bezpieczeństwa sieci*.

W wyniku oszczędności powstałych w toku realizacji budżetu do Planu Inwestycyjnego wprowadzono jedną nową pozycję pn. *Zakup sprzętu komputerowego i licencji dla zespołów i Delegatur* na kwotę 44,1 tys. zł. Natomiast zakup autorskich praw majątkowych do spotów o charakterze informacyjno-edukacyjnym dotyczących tematyki wyborów samorządowych sfinansowano z wydatków bieżących³².

Zrealizowane w 2024 r. wydatki majątkowe wyniosły 5300,3 tys. zł (tj. 98,4% planu po zmianach), tj. na poziomie zbliżonym do realizacji wydatków majątkowych w roku 2023. Zostały poniesione na realizację ośmiu zadań, w tym siedmiu zrealizowanych w całości, w tym przede wszystkim na:

- *Zakup sprzętu i licencji bezpieczeństwa sieci* (3844,1 tys. zł) – dostawy m.in.: systemu monitoringu i kontroli ruchu sieciowego w postaci licencji oraz subskrypcji na usługi wsparcia technicznego; licencji wraz z subskrypcją wsparcia technicznego producenta dla systemu ochrony przed atakami

²⁶ Stan zatrudnienia na 31 grudnia 2024 wynosił 520 osób.

²⁷ Kwota wydatków ogółem - 5987,4 tys. zł /liczbę osób 518/3-m-ce.

²⁸ Kwota dodatków ogółem – 4687,3 tys. zł/liczbę osób- 512/3-m-ce.

²⁹ Projekt Planu finansowego części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze na rok 2024 zatwierdzony przez Szefa Krajowego Biura Wyborczego 19 października 2023 r.

³⁰ Łącznie plan inwestycyjny 4788 tys. zł; Decyzje w sprawie zmian w budżecie państwa z dnia 15 stycznia 2024 r. nr MF/FS3.4143.3.1.2024.MF.1 (450,0 tys. zł) oraz nr MF/FS3.4143.3.2.2024.MF.2 (450,0 tys. zł).

³¹ Decyzja w sprawie zmian w budżecie państwa na rok 2024 z dnia 15 października 2024 r. nr MF/FG6.4143.3.310.2024.MF.4602.

³² Jego wartość oszacowana pierwotnie na 150 tys. zł w wyniku rozstrzygniętego postępowania wyniosła 4,6 tys. zł.

wolumetrycznymi; platformy sieciowej systemu monitoringu i kontroli ruchu sieciowego;

- *Oprogramowanie na potrzeby wyborów* (835,1 tys. zł) - wydatki przeznaczono na wykonanie programów komputerowych – modułów systemu *WOW* w zakresie funkcjonalności związanych z obsługą wyborów samorządowych (268 tys. zł), wyborów do parlamentu Europejskiego (417,8 tys. zł) oraz wyborów uzupełniających do Senatu RP (149,4 tys. zł);
- *Zakup licencji i systemów intranetowych* (199,5 tys. zł); dostawy m.in: modułu aplikacji budżet.kbw.gov.pl, programu komputerowego na potrzeby zarządzania zamówieniami i umowami, subskrypcji systemów przeznaczonych do tworzenia i publikacji oraz przechowywania aktów prawnych;
- *Zakup sprzętu i licencji na potrzeby systemów teleinformatycznych* (188,7 tys. zł); dostawy: licencji dla oprogramowania do badania podatności i luk bezpieczeństwa oraz subskrypcji wsparcia technicznego dla systemów do zarządzania zgłoszeniami i zasobami;
- *Zakup 9 urządzeń wielofunkcyjnych – kserokopiarek* (116,2 tys. zł).

Częściowo zrealizowano jedno zadanie pn. *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych*, w ramach którego rzeczowo zaplanowano trzy zadania inwestycyjne w nieruchomościach, w których Delegatury KBW miały siedzibę a nie były głównymi zarządzającymi budynkami.

(akta kontroli tom I str. 282-363, tom III str. 46-94)

Próba wydatków

Szczegółowym badaniem objęto wykonanie wydatków w kwocie 7246,3 tys. zł, tj. 50,8%³³ zrealizowanych wydatków centrali Krajowego Biura Wyborczego, co stanowiło 0,8% wydatków części 11. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu finansowo-księgowego zapisów odpowiadających pozapłaćcowym wydatkom centrali Krajowego Biura Wyborczego, z wyłączeniem transakcji o wartości poniżej 1000 zł. Próba została dobrana metodą monetarną MUS³⁴ spośród 594 zapisów księgowych o łącznej wartości 12 549,1 tys. zł, która została uzupełniona 12 zapisami o łącznej wartości 1588,6 tys. zł dobranymi w sposób celowy. Badaniem objęto łącznie 40 zapisów księgowych, z tego 15 zapisów księgowych w grupie wydatków majątkowych na łączną kwotę 4573,9 tys. zł (w tym dwóch na kwotę 633,9 tys. zł dobranych celowo) oraz 25 zapisów księgowych w grupie wydatków bieżących jednostek budżetowych (pozapłaćcowych) na kwotę 2672,3 tys. zł (w tym czterech na kwotę 527,9 tys. zł dobranych celowo).

Dodatkowo badaniem objęto wydatki zrealizowane w ramach pięciu umów dotyczących usług doradczych i eksperckich w łącznej kwocie 236,1 tys. zł. Doboru próby dokonano według osądu kontrolera spośród 77 umów na łączną kwotę 1219,6 tys. zł. Najlichniesza grupa umów dotyczyła usług audytu, w tym w przeważającej części w zakresie przeprowadzenia badania sprawozdania lub informacji finansowej partii politycznych i dwie umowy w zakresie audytu bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych oraz aplikacji sieciowych (łącznie 61 umów na kwotę 586,4 tys. zł). Drugą istotną grupę umów stanowiły umowy wsparcia technicznego, których przedmiotem było głównie wsparcie programistyczne przy utrzymaniu i aktualizacji systemów oraz wsparcie utrzymania infrastruktury serwisu internetowego (łącznie 11 umów na kwotę

³³ Dotyczy wydatków pozapłaćcowych, po wyłączeniu wydatków w paragrafach 401, 404, 411, 412, 414, 444, 471.

³⁴ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

418,6 tys. zł). Dwie umowy dotyczyły doradztwa, z tego w zakresie utrzymania i monitorowania infrastruktury serwisów internetowych oraz świadczenia usług inspektora ochrony danych (36,9 tys. zł). Przedmiotem pozostałych trzech umów były tłumaczenia na język polski migowy oraz świadczenie kompleksowej usługi prawnej (177,7 tys. zł).

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym, środki przeznaczono na zakupy służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. W objętej badaniem próbie wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykorzystania środków budżetowych. Najwyższa Izba Kontroli zauważyła jednak, że w związku z umową wynajmu mieszkania w celach mieszkaniowych na potrzeby realizacji zadań statutowych KBW oraz PKW, w sytuacji gdy lokal ten nie był zamieszkiwany na stałe, zasadne jest prowadzenie ewidencji faktycznego wykorzystania lokalu.

(akta kontroli tom II str. 77-110, tom III str. 134-194, tom IV str. 339-345)

Zobowiązania

Zobowiązania KBW na koniec 2024 r. wyniosły 5017 tys. zł i były o 19,9% wyższe niż na koniec 2023 r. (4183,6 tys. zł). W kwocie tej 94,8% (4756,6 tys. zł) stanowiły zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego oraz pochodnych od wynagrodzeń. Wzrost zobowiązań wynikał głównie ze wzrostu w 2024 r. wynagrodzeń pracowników. Zobowiązania pozapłacowe (260, 4 tys. zł) wystąpiły przede wszystkim z tytułu opłat za energię elektryczną, usługi komunalne, porządkowe i informatyczne. Wartość tych zobowiązań kształtowała się na poziomie zbliżonym do kwoty zobowiązań na koniec roku 2023. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

(akta kontroli tom II str. 200-203, tom III str. 311-312)

Szef Krajowego Biura Wyborczego sprawował nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej części 11, stosownie do art. 175 ufp. W 2024 r. przeprowadzano okresowe oceny przebiegu wykonania zadań i realizacji planu finansowego Krajowego Biura Wyborczego na podstawie sporządzonych przez jednostki organizacyjne KBW sprawozdań budżetowych (w tym w układzie zadaniowym), sprawozdań w zakresie operacji finansowych oraz na podstawie kwartalnych informacji o wykonaniu dochodów i wydatków budżetowych, sporządzanych i przekazywanych przez dyrektorów Delegatur KBW. Niemniej jednak, dysponent części 11 - Krajowe Biuro Wyborcze, nie zapewnił realizacji przez Delegatury KBW ustawowego obowiązku w zakresie trybu zatwierdzania rozliczeń dotacji, o którym mowa w art. 152 ust. 2 ufp, udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego, w wyniku czego przywołane przepisy prawa w części Delegatur nie były stosowane lub były stosowane w niejednolity sposób, co szerzej opisano w pkt. 4 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II str. 53-69, tom III 228-234, 291-326)

Niezależnie od ustaleń odnoszących się do realizacji budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na potrzebę analizy statusu Delegatur Krajowego Biura Wyborczego. Szef Krajowego Biura Wyborczego w *Zarządzeniu w sprawie planowania i wykonania budżetu części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze*³⁵ ustanowił dyrektorów Delegatur KBW dysponentami trzeciego stopnia z pominięciem trybu przewidzianego w § 3 *rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 stycznia 2014 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa*³⁶.

³⁵ Zarządzenie nr 14/2023 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie planowania i wykonania budżetu części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze.

³⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 259, ze zm., dalej: rozporządzenia w sprawie wykonywania budżetu.

Według wyjaśnień Szefa KBW Delegatury ustanowiono dysponentami trzeciego stopnia na podstawie *lex specialis*, tj. § 7 ust. 4 ww. rozporządzenia, wskazującego, że *dysponenci trzeciego stopnia przeznaczają otrzymane środki budżetu państwa na realizację wydatków objętych ich planem finansowym bez prawa ich dalszego przekazywania, chyba że przekazują dotacje celowe, o których mowa w art. 127 ust. 2 i art. 149 ust. 2 ustawy o finansach publicznych*.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że sposób ustanawiania dysponentów trzeciego stopnia został określony w § 3 ww. rozporządzenia, z którego wynika jednoznacznie, że zasadą jest ustanawianie dysponentami trzeciego stopnia kierowników państwowych jednostek budżetowych. Jedynym wyjątkiem od tej reguły jest możliwość ustanowienia dysponentem trzeciego stopnia kierowników państwowych jednostek organizacyjnych niebędących państwowymi jednostkami budżetowymi (§ 3 ust. 5 ww. rozporządzenia), jednak powinno się to odbywać w porozumieniu z Ministrem Finansów. Delegatury Krajowego Biura Wyborczego nie stanowią jednostek budżetowych w świetle art. 12 ust. 1 pkt 1 ufp, jak również nie są państwowymi jednostkami organizacyjnymi, tylko jednostkami organizacyjnymi KBW (wydzielonymi terytorialnie). NIK zauważa, że przywoływany w wyjaśnieniach Szefa KBW § 7 ust. 4 rozporządzenia nie jest przepisem, z którego wynika kompetencja do nadawania statusu dysponenta trzeciego stopnia. Przepis ten określa jedynie prawa i obowiązki już utworzonego dysponenta.

Zaznaczyć należy ponadto, że Delegatury KBW nie funkcjonowały w pełni jako dysponent III stopnia. Zakres ich działania został bowiem dość istotnie ograniczony, zarówno w zakresie funkcjonowania, jak również w zakresie powierzonego im planu finansowego. Kwoty wydatków przekazane do planów finansowych Delegatur nie uwzględniały całości środków niezbędnych do finansowania ich bieżących potrzeb, lecz były w trakcie roku przenoszone do planu Delegatur dopiero po zawnioskowaniu do dysponenta części wraz z uzasadnieniem konieczności poniesienia wydatku. Dotyczyło to między innymi całości wydatków z zakładowego funduszu nagród, wydatków na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne, wydatki na wynagrodzenia nowozatrudnionych pracowników i za wysługę lat oraz dodatkowe wydatki na remonty i usługi.

(akta kontroli tom III str. 95-100)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Planowanie środków na zadania dotyczące wyborów i referendum w cz. 83 *Rezerwy celowe* w niewłaściwej grupie ekonomicznej.

Dysponent części 11 zaplanował środki w rezerwie celowej na finansowanie wyborów i referendum w niewłaściwej grupie ekonomicznej klasyfikacji budżetowej, tj. w grupie *wydatki bieżące jednostek budżetowych* zamiast w grupie *dotacje i subwencje*, o której mowa w załączniku 4. *Klasyfikacja paragrafów wydatków i środków (z objaśnieniami)* do *Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych*³⁷.

Szef Krajowego Biura Wyborczego w projekcie budżetu na rok 2024 przekazany do Ministerstwa Finansów na etapie prac nad projektem ustawy

³⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 513, ze zm.

budżetowej na rok 2024 (27 lipca 2023 r.³⁸) zaplanował środki w rezerwie celowej przeznaczonej na finansowanie organizacji wyborów i referendum w łącznej kwocie 1 595 670 tys. zł, z czego jako *wydatki bieżące jednostek budżetowych* zakwalifikowano 1 594 040 tys. zł³⁹ (99,9% łącznej kwoty), a pozostałe 1630 tys. zł zaliczono do grupy *wydatków majątkowych*. Żadna kwota nie została przypisana do grupy ekonomicznej *dotacje i subwencje*⁴⁰, pomimo że na tym etapie planowania możliwe było ich oszacowanie również w tej grupie ekonomicznej. Sporządzona przez dysponenta kalkulacja wydatków na poszczególne zadania wyborcze będąca podstawą ujęcia ich w projekcie części 11 na 2024 r. zawierała wystarczające informacje do oszacowania na ich podstawie również kwot dotacji. Zestawienie wydatków (preliminarze) planowanych w rezerwie celowej sporządzono bowiem w układzie grup zadań i wskaźników kalkulacyjnych, które odpowiadały zadaniom przypisanym w procesie wyborczym danych wyborów do realizacji przez jst w ramach zadań zleconych. W trakcie wykonania planu finansowego na rok 2024 ujęte w preliminarzach wskaźniki ostatecznie, po ich zaktualizowaniu, stanowiły dane wyjściowe dla wyliczenia kwot dotacji na realizację wskazanych w preliminarzach zadań wyborczych dla poszczególnych jst.

W oparciu o dane zawarte w preliminarzach ustalono, że z łącznej kwoty zaplanowanej w rezerwie celowej w grupie *wydatków bieżących jednostek budżetowych* dotacje stanowiły 1 368 000 tys. zł, tj. 85,7 %.

W trakcie wykonywania planu finansowego 2024 roku, z rezerwy celowej uruchomiono do części 11 łącznie 851 644,2 tys. zł. Większość (92,5%) środków sklasyfikowano jako dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego na organizację i przeprowadzenie wyborów na łączną kwotę 787 627,7 tys. zł. Zrealizowane w 2024 r. wydatki na dotacje dla jst z tego tytułu wyniosły 767 309,3 tys. zł⁴¹.

Szef Krajowego Biura Wyborczego wyjaśniła, że przesądzającym o sposobie planowania wydatków na wybory w rezerwie celowej, jako wydatków bieżących, był brak możliwości zaplanowania zarówno na etapie przygotowania projektu budżetu, jak i uchwalania ustawy budżetowej, dotacji dla poszczególnych jst, a tym samym możliwości realizacji obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 148 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w zakresie przekazania tym jednostkom danych o kwotach dotacji na zadania wyborcze na etapie ogłoszenia ustawy budżetowej na dany rok. W uzasadnieniu do wyjaśnienia wskazała, że takie stanowisko KBW dotyczy dotacji celowych w ustawie budżetowej jako całości (czyli również w rezerwie), a nie wyłącznie w części budżetowej dysponenta. Podniosła także, że ponieważ zgodnie z art. 124 § 6 Kodeksu wyborczego⁴² dysponentem wszystkich środków finansowych na organizację i przeprowadzanie wyborów, niezależnie od tego, kto je będzie wydatkował jest Szef Krajowego Biura Wyborczego, a Krajowe Biuro Wyborcze w związku

³⁸ Pismo znak: ZF.3110.7.2.2023.

³⁹ W grupie wydatków bieżących wyodrębniono wydatki na wynagrodzenia osobowe w łącznej kwocie 10 034 tys. zł.

⁴⁰ Załącznik drugi do ustawy budżetowej na 2024 r.

⁴¹ Z czego 719 131,7 tys. zł (§ 2010) Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom (związkom gmin, związkom powiatowo-gminnym) ustawami; 28 569 tys. zł (§ 2110) Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat; 19 608,5 tys. zł (§ 2210) Dotacja celowa przekazana z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez samorząd województwa.

⁴² Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025, poz. 365). dalej: Kodeks wyborczy.

z realizacją zadań wyborczych finansuje wyłącznie wydatki bieżące i majątkowe i dlatego tak są one planowane w rezerwie celowej.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, nie ma przeszkód prawnych aby środki w rezerwie celowej przeznaczonej na finansowanie organizacji wyborów i referendum (poz. 17 *Środki na finansowanie ustawowo określonych zadań dotyczących wyborów i referendum*) zostały przypisane do grupy ekonomicznej *dotacje i subwencje* ponieważ przepisy art. 148 ufp nie mają zastosowania do środków planowanych w rezerwach celowych. Przepisy tego artykułu określają bowiem obowiązki informacyjne dysponentów części, w których ustalone zostały wymienione w pkt 1 tego artykułu, wydatki na rzecz jednostek samorządu terytorialnego. Dysponenti są zobowiązani do przekazania – oddzielnie każdej jst – kwot przewidzianych dla nich środków z danej części budżetowej, a także planowanych dochodów budżetu państwa związanych z realizacją przez jst zadań zleconych na podstawie ustaw. Natomiast celem przekazania określonych w art. 148 ufp informacji jest umożliwienie samorządom przyjęcia ostatecznych kwot dotacji i środków w projektach ich uchwał budżetowych, z tego względu informacja ta nie może dotyczyć środków zaplanowanych w rezerwie celowej, a więc w założeniu jeszcze przed momentem jej uruchomienia.

NIK nie kwestionuje faktu, że zgodnie z art. 124 § 6 Kodeksu wyborczego dysponentem wszystkich środków finansowych na organizację i przeprowadzanie wyborów ujętych w rezerwie celowej na ten cel, niezależnie od tego, kto je będzie wydatkował był Szef Krajowego Biura Wyborczego. Nie oznacza to jednak, że dysponuje on środkami zaplanowanym w części 83 - *Rezerwy celowe*. Zgodnie bowiem z art. 154 ust 1 ufp podziału rezerw celowych dokonuje, z zastrzeżeniem ust. 3-6, Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami lub innymi dysponentami części budżetowych.

(akta kontroli tom I str. 282-326, tom II str. 53-69, 179-184, 253-263, 287-308, tom III str. 235-259)

2. Nieujęcie w planie finansowym na rok 2024 wydatków w łącznej kwocie 1798,2 tys. zł na zadania, które były znane na etapie opracowywania tego planu.

Decyzją w sprawie zmian w budżecie państwa z dnia 15 stycznia 2024 r. nr MF/FS3.4143.3.1.2024.MF.1 uruchomiono środki finansowe z poz. 17 rezerwy celowej budżetu państwa w łącznej kwocie 2750, tys. zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że powyższe środki są przeznaczone na finansowanie zadań wyborczych związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów samorządowych⁴³. Z przyznanych środków z ww. rezerwy sfinansowano między innymi zakup niżej wymienionego sprzętu komputerowego oraz usług, kwalifikując je jako wydatki poniesione na przygotowanie i przeprowadzenie wyborów samorządowych.

a) Dostawa 120 komputerów na łączną kwotę 653 609,70 zł⁴⁴, z czego: 75 komputerów przenośnych HP 450 G10 wraz z oprogramowaniem systemowym i wyposażeniem dodatkowym oraz 55 komputerów stacjonarnych typu All-in-One.

Całość zakupu została sfinansowana środkami przeniesionymi z rezerwy celowej w rozdziale 75109 (wybory samorządowe) § 4210 (zakup materiałów). Komputery zaklasyfikowano do środków trwałych i przyjęto je do ewidencji odpowiednio w Zespołach KBW oraz przekazano do Delegatur. W uzasadnieniu

⁴³ Rozdział klasyfikacji budżetowej 75109 - Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, wybory wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz referenda gminne, powiatowe i wojewódzkie; dalej: wybory samorządowe.

⁴⁴ Faktury VAT nr 27/MAG/2024 z dnia 27 marca 2024 r. i nr 2024/03/013 z dnia 27 marca 2024 r.

udzielenia zamówienia wskazano, że realizacja zakupu *jest niezbędna w celu unowocześnienia oraz uzupełnienia zaplecza sprzętowego Krajowego Biura Wyborczego i pozwoli na utrzymanie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego oraz organizacji częściowej pracy zdalnej. Cel ten może zostać zrealizowany tylko poprzez kontynuację procesu wymiany starego wyeksploatowanego i niespełniającego warunków technicznych sprzętu komputerowego wykorzystywanego przez pracowników Centrali oraz Delegatur Krajowego Biura Wyborczego. Modernizacja sprzętu przewidzianego do wymiany, który od kilku lat nie jest już objęty gwarancją jest nieopłacalna.*

W ocenie NIK, faktyczne uzasadnienie zakupu odnosi się do czynności zwykłego zarządu mieniem polegającym na bieżącym gospodarowaniu składnikami rzeczowymi majątku ruchomego jednostki w celu realizacji swoich zadań, związanym z bieżącą eksploatacją sprzętu i utrzymaniem ciągłości działania jednostki. Jest przejawem standardowego zarządzania majątkiem jednostki budżetowej (wymiany starego na nowy) w celu umożliwienia realizacji ogółu jej zadań, w szczególności przez okres dłuższy niż przygotowanie i przeprowadzenie wyborów samorządowych (komputery zakwalifikowano do środków trwałych, tj. uznano ich okres ekonomicznej użyteczności dłuższy niż rok, w szczególności dłuższy niż czas wyborów samorządowych).

b) Dostawa licencji systemu zaawansowanej ochrony dla 1000 komputerów, serwerów i urządzeń mobilnych na łączną kwotę 413 280,00 zł⁴⁵.

Całość zakupu została sfinansowana z rezerwy celowej w rozdziale 75109 (wybory samorządowe) § 4300 (pozostałe usługi). Okres obowiązywania licencji określono od 3 kwietnia 2024 do 2 kwietnia 2025 r. W uzasadnieniu udzielenia zamówienia wskazano, że *zakup licencji będących przedmiotem zamówienia umożliwi także pozyskanie nowych wersji oprogramowania, które muszą nadążać za rozwojem zagrożeń i jako element bezpieczeństwa informatycznego jest niezbędny w Krajowym Biurze Wyborczym. Dodatkowo, potrzeba zakupu licencji systemu zaawansowanej ochrony urządzeń końcowych podyktowana jest koniecznością zapewnienia ciągłości ochrony i zbliżającym się zakończeniem obowiązywania licencji, obecnie eksploatowanych w środowisku teleinformatycznym Krajowego Biura Wyborczego. Ponadto w Szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia, w punkcie 10 Zamawiający oświadczył, że posiada obecnie licencję Palo Alto Networks Cortex XDR Pro na 1000 komputerów, serwerów i urządzeń mobilnych, nr seryjny 0220980000017206 ważne do 31 marca 2024 r.*

W ocenie NIK, faktyczne uzasadnienie zakupu jest przejawem standardowego zarządzania majątkiem, w tym infrastrukturą informatyczną jednostki budżetowej (przedłużanie licencji). Zapewnienie ciągłości posiadania ochrony środowiska teleinformatycznego KBW na okres roku oznacza, że usługa ta będzie wykorzystywana w ramach ogółu działalności jednostki.

c) Zakup odnowienia usług wsparcia producenta dla systemu bezpieczeństwa infrastruktury aplikacyjnej KBW na łączną kwotę 133 578,00 zł⁴⁶.

Całość zakupu została sfinansowana z rezerwy celowej w rozdziale 75109 (wybory samorządowe) § 4300 (pozostałe usługi)⁴⁷. Okres obowiązywania wsparcia określono od 27 sierpnia 2024 r. do 26 sierpnia 2025 r. W uzasadnieniu udzielenia zamówienia wskazano w szczególności, że: *zakup jest niezbędny w celu zapewnienia bezprzerwowej pracy systemu bezpieczeństwa infrastruktury aplikacyjnej KBW (...) przed cyberzagrożeniami podczas organizacji*

⁴⁵ Faktura VAT nr 18/4/2024 z dnia 03 kwietnia 2024 r.

⁴⁶ Faktura VAT nr 56/6/2024 z dnia 24 czerwca 2024 r.

⁴⁷ Zakup częściowo sfinansowano z decyzji w sprawie zmian w budżecie państwa nr MF/FS3.4143.3.28.2024.MF.123.

i przeprowadzenia wyborów samorządowych. Ponadto zakup usług wsparcia zapewni ciągłość działania funkcjonalności automatycznego i natychmiastowego łatania podatności znalezionych w aplikacjach oraz umożliwi zminimalizowanie problemów mających wpływ na ich dostępność podczas wyborów. W punkcie 6 Wniosku (planowany czas trwania zamówienia lub termin wykonania) określono, że wsparcie będzie obowiązywać nie wcześniej niż od 27 sierpnia 2024 r. Z kolei w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia wskazano dzień 26 sierpnia 2024 r. jako datę zakończenia obecnego wsparcia.

Ponownie w ocenie NIK, faktyczne uzasadnienie zakupu jest przejawem standardowego zarządzania majątkiem, w tym infrastrukturą informatyczną jednostki budżetowej (przedłużanie wsparcia). Zapewnienie ciągłości posiadania ochrony infrastruktury aplikacyjnej KBW na okres roku oznacza, że usługa ta będzie dotyczyła wszystkich zadań realizowanych przez KBW.

Decyzją w sprawie zmian w budżecie państwa z dnia 15 października 2024 nr MF/FG6.4143.310.2024.MF.4602 uruchomiono środki finansowe z poz. 17 rezerwy celowej budżetu państwa w łącznej kwocie 600 tys. zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że powyższe środki są przeznaczone na finansowanie zadań wyborczych związanych z przygotowaniem i przeprowadzeniem wyborów Prezydenta RP w 2025 r. Z przyznanych środków z ww. rezerwy sfinansowano zakup dwóch kompletów urządzeń wraz z licencjami i pięcioletnim wsparciem dla systemu monitoringu i kontroli ruchu sieciowego w łącznej kwocie 597 780,00 zł⁴⁸. Urządzenia zakwalifikowano do środków trwałych i przyjęto do ewidencji w centrali KBW. W uzasadnieniu zakupu wskazano, że: *był on realizacją zalecenia sformułowanego w raporcie i będącego wynikiem przeprowadzonej w roku 2024 analizy bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych KBW. Przeprowadzone testy konfiguracji RPKI (ang. Resource Public Key Infrastructure) ujawniły problemy wydajnościowe rozwiązania wykorzystywanego obecnie. Realizacja zamówienia jest niezbędna w celu zapewnienia wysokiej dostępności usług świadczonych przez Zespół Informatyki KBW przed atakami i zagrożeniami pochodzącymi z sieci Internet na potrzeby bezpiecznego przeprowadzenia wyborów Prezydenta w roku 2025.*

W ocenie NIK, faktyczne uzasadnienie zakupu było przejawem standardowego zarządzania majątkiem, w tym infrastrukturą informatyczną jednostki budżetowej, która realizuje zakup ze względu na słabość rozwiązania wykorzystywanego wcześniej stwierdzonego przez audyt bezpieczeństwa. Co równie istotne, zakupu dokonano z pięcioletnim wsparciem, czyli na okres wykraczający poza termin wyborów Prezydenta RP w 2025 roku.

Szef Krajowego Biura Wyborczego wyjaśnił, że przyjęty sposób finansowania jest uzasadniony przepisami Kodeksu wyborczego, wskazującego w art. 123, że wydatki związane z organizacją i przeprowadzeniem wyborów są finansowane z rezerwy celowej, art. 187 § 2 określającego, że do zadań Krajowego Biura Wyborczego należy zapewnienie warunków organizacyjno-administracyjnych, finansowych i technicznych związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów i referendum oraz art. 191 § 1, wskazującego że ze środków ujętych w części 11 (nie z rezerwy) pokrywane są wydatki związane z bieżącą działalnością Państwowej Komisji Wyborczej i innych stałych organów wyborczych oraz Krajowego Biura Wyborczego, a także dotacje na stałe zadania związane z organizacją i przeprowadzaniem wyborów oraz referendum, zlecone jednostkom samorządu terytorialnego. Odnosząc się do poszczególnych zakupów wskazał, że sprzęt komputerowy zakupiono ze względu na stwierdzone braki sprzętowe i przestarzały technologicznie sprzęt będący na wyposażeniu Delegatur, bez którego sprawne przeprowadzenie wyborów samorządowych nie

⁴⁸ Faktura VAT nr 35/12/2024 z dnia 11 grudnia 2024 r.

byłoby możliwe, licencje oraz usługę wsparcia zakupiono ponieważ zaistniała konieczność dodatkowego zabezpieczenia infrastruktury KBW aby zoptymalizować organizację pracy, natomiast dostawa platformy sieciowej była niezbędna jako wzmocnienie i ochrona przed zagrożeniami z sieci Internet w celu bezpiecznego przeprowadzenia wyborów Prezydenta RP.

Najwyższa Izba Kontroli podkreśla, że wszystkie wyżej wymienione zakupy wpisywały się w statutowe zadania Krajowego Biura Wyborczego określone zarówno w Kodeksie wyborczym⁴⁹ jak i w Statucie jednostki⁵⁰ i były uzasadnione. Co równie ważne, wszystkie wydatki KBW co do zasady, dotyczą przygotowania i przeprowadzenia wyborów i związane są z koniecznością zapewnienia temu zadaniu odpowiednich warunków.

Niemniej jednak zdaniem NIK, zadania Krajowego Biura Wyborczego dotyczące zapewnienia warunków organizacyjno-administracyjnych, finansowych i technicznych związanych z organizacją i przeprowadzeniem wyborów i referendum są zadaniami bieżącymi tej jednostki, tym samym powinny być planowane w ramach planu finansowego części 11. Statutowym zadaniem KBW jest bowiem bieżące przygotowanie i utrzymywanie właściwej infrastruktury organizacyjno-technicznej i finansowej do sprawnego i bezpiecznego przeprowadzania każdego rodzaju wyborów, jakie zostaną zarządzane.

(akta kontroli tom IV str. 1-338)

3. Niepublikowanie przez dysponenta części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze wykazu jednostek otrzymujących dotacje celowe, co stanowiło naruszenie art. 122 ust. 4 ufp.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 pkt 2a ufp w załącznikach do ustawy budżetowej zamieszcza się wykaz jednostek otrzymujących dotacje podmiotowe i celowe. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, w przypadku gdy z określonych w odrębnych przepisach zasad i trybu udzielania dotacji wynika, że nie jest możliwe ujęcie jednostki w ww. wykazie, może on zawierać grupy jednostek i łączną kwotę dotacji. Zgodnie z ust. 4 tego artykułu w przypadku, o którym mowa w ust. 3, dysponent części budżetowej, w której zaplanowane zostały dotacje, podaje do publicznej wiadomości, w drodze obwieszczenia, wykaz jednostek wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom.

Szef Krajowego Biura Wyborczego nie realizował obowiązku wynikającego z przywołanego wyżej przepisu ustawy o finansach publicznych, obowiązek ten nie był również realizowany w Delegaturach KBW, które udzielały przedmiotowych dotacji.

W załączniku nr 8 do ustawy budżetowej na 2024 r. zawarto informację dotyczącą przewidywanych, ujętych w planie części 11 – KBW dotacji dla jednostek samorządu terytorialnego na prowadzenie i aktualizację Centralnego Rejestru Wyborców w kwocie 7650 tys. zł. Dodatkowo w trakcie roku uruchomione zostały również środki z poz. 17 rezerw celowych na dotacje dla jst na przeprowadzenie i organizację wyborów na kwotę 787 627,7 tys. zł. Zrealizowane w 2024 r. wydatki na dotacje dla jst z tego tytułu wyniosły 767 309,3 tys. zł. Szef KBW nie realizował również wobec tych dotacji obowiązku wynikającego z art. 122 ust 4 ufp, tzn. nie podał do publicznej wiadomości wykazu jst z przyznanymi im dotacjami.

⁴⁹ Zgodnie z art. 187 § 2 Kodeksu wyborczego do zadań Krajowego Biura Wyborczego należy zapewnienie warunków organizacyjno-administracyjnych, finansowych i technicznych, związanych z organizacją i przeprowadzaniem wyborów i referendum w zakresie określonym w kodeksie oraz innych ustawach.

⁵⁰ Zgodnie z § 1 ust.1 Statutu Krajowe Biuro Wyborcze jest urzędem zapewniającym obsługę organów wyborczych oraz wykonującym zadania związane z organizacją wyborów i referendum w zakresie określonym w Kodeksie wyborczym i innych ustawach.

W ocenie Szefa KBW dyspozycja z art. 122 ust. 4 ufp dotyczy podmiotów z kręgu administracji publicznej a nie administracji wyborczej, do której należy Szef Krajowego Biura Wyborczego. Tym samym, jej zdaniem, do administracji wyborczej nie mają zastosowania przepisy postępowania administracyjnego odnoszące się do publicznych obwieszczeń⁵¹. Ponadto według Szefa KBW cel informacyjny wynikający z art. 122 ust. 4 jest bezpośrednio realizowany przez jednostki, które taką dotację otrzymują, jako podmioty do tego zobowiązane.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że reżimowi ustawy o finansach publicznych podlegają wszystkie podmioty wykorzystujące środki publiczne, przede wszystkim jednostki budżetowe jaką jest Krajowe Biuro Wyborcze, a Kodeks wyborczy ani żaden inny przepis nie zawiera wyłączenia podmiotowego ani przedmiotowego ze stosowania tej ustawy. Wręcz przeciwnie, w art. 124 § 4 Kodeksu wyborczego jednoznacznie wskazano, że zasady planowania finansowego oraz realizacji wydatków pokrywanych z budżetu państwa, a także sprawozdawczości finansowej określają przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Przepisy art. 122 ufp nakładają obowiązki na dysponenta części i nie ma podstaw prawnych do przeniesienia ich na inne podmioty (wyjątkiem jest przekazanie obowiązków związanych z udzielaniem dotacji na Delegatury KBW w art. 149 ust. 2 pkt 1 ufp, tym bardziej na beneficjentów dotacji).

Odnosnie do stanowiska Szefa KBW, że cel informacyjny dyspozycji art. 122 ust. 4 ufp był realizowany bezpośrednio przez jednostki, które taką dotację otrzymują NIK zwraca uwagę, że zakres i szczegółowość wykazu została jednoznacznie określona w przepisie art. 122 ust. 4 ufp, tj. wykaz jednostek otrzymujących dotacje celowe wraz z kwotami dotacji przyznanych poszczególnym jednostkom. Publikacje pojedynczych jednostek samorządu terytorialnego o otrzymanych dotacjach, w szczególności w różnych formach i terminach, nie są tożsame z jednym wykazem wszystkich jednostek, które otrzymały dotacje celowe.

(akta kontroli tom II str. 53-69, 179-184, tom III str. 6-7)

4. Niezapewnienie przez dysponenta części 11 - Krajowe Biuro Wyborcze realizacji ustawowego obowiązku, o których mowa w art. 152 ust. 2 ufp, w zakresie trybu zatwierdzania rozliczeń dotacji oraz stwierdzania wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem.

Z ustaleń kontroli przeprowadzonych w Delegaturach KBW dotyczących realizacji wydatków budżetu państwa w roku 2024 na dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego w związku z zadaniami zleconymi nie stosowano jednolitych zasad weryfikacji wykorzystania udzielonych dotacji, w tym zatwierdzania ich rozliczeń. W Delegaturze KBW w Gdańsku i Opolu rozliczenia dotacji udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego na organizację i przeprowadzenie wyborów nie podlegały zatwierdzeniu, o którym mowa w art. 152 ust. 2 ufp lub następowało ono z przekroczeniem terminu określonego w tym przepisie. W Delegaturze KBW w Gdańsku weryfikacja i zatwierdzanie rozliczeń wykorzystania dotacji nie dotyczyła wszystkich udzielonych dotacji, ponieważ nie weryfikowano wydatków np. na archiwizację dokumentacji czy przeprowadzenie ponownych i uzupełniających wyborów samorządowych. Brak jednolitego podejścia Delegatur KBW dotyczył również postępowania w przypadku stwierdzenia wykorzystania dotacji niezgodnie z przeznaczeniem. Szef KBW wyjaśnił, że w jego ocenie, przepisy art. 152 ustawy o finansach publicznych nie dotyczą dotacji przekazywanych przez Krajowe Biuro

⁵¹ Art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

Wyborcze, zgodnie bowiem z dyspozycją art. 152 ust. 1 przepisy te mają zastosowanie wyłącznie do dotacji, o których mowa w art. 150 i art. 151 ust. 1 ufp tj. dotacji, do udzielenia których niezbędne jest zawarcie umowy, w której określa się zasady rozliczania i tryb zwrotu dotacji, a Krajowe Biuro Wyborcze nie zawiera tego rodzaju umów.

Zdaniem NIK, art. 152 ust. 2 ufp reguluje tryb zatwierdzania rozliczenia dotacji dla wszystkich dotacji celowych i stanowi funkcjonalnie jeden z elementów nadzoru i kontroli wykorzystania tych dotacji. Najwyższa Izba Kontroli zauważa również, że w pierwszej kolejności obowiązek wynikający z art. 152 ust. 2 nałożono na dysponenta części i w tym zakresie KBW jest jego adresatem ponieważ udziela dotacji jako dysponent części 11 poprzez Delegatury upoważnione do tego na podstawie art. 149 ust. 2 ufp.

(akta kontroli tom II str. 53-69, tom III str. 228-230)

OCENA CZĄSTKOWA

W wyniku kontroli 7246,3 tys. zł wydatków zrealizowanych w części 11 stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w ustawie o finansach publicznych, aktach wykonawczych i zgodnie z planem finansowym. Stwierdzono, że dysponent części 11 Krajowe Biuro Wyborcze nie publikował wykazu jednostek otrzymujących dotacje celowe, co stanowiło naruszenie art. 122 ust. 4 ufp oraz, że nie zapewnił realizacji przez Delegatury KBW ustawowego obowiązku w zakresie trybu zatwierdzania rozliczeń dotacji, o którym mowa w art. 152 ust. 2. Badanie wydatków poniesionych z rezerwy celowej wykazało, że wydatki były uzasadnione i celowe, niemniej jednak w przypadku wydatków w łącznej kwocie 1798,2 tys. zł ich planowanie powinno być dokonane w części 11 jako wydatki dotyczące bieżących zadań KBW. NIK zwróciła również uwagę, że dysponent części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze w niewłaściwej grupie ekonomicznej planował środki finansowe na zadania zlecone jst dotyczące wyborów i referendum, które na etapie planowania budżetu na 2024 rok zgłaszał do rezerwy celowej.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych *łącznych* sprawozdań za 2024 r. przez dysponenta części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze i sprawozdań jednostkowych centrali Krajowego Biura Wyborczego:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach,
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdanie za IV kwartał 2024 r. o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania dysponenta części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze zostały sporządzone na podstawie sprawozdań własnych oraz Delegatur KBW. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość rzetelność sporządzania sprawozdań. Wyżej wymienione sprawozdania zostały

sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach.

W sprawozdaniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70) za I,II,III oraz IV kwartał roku 2024 Krajowego Biura Wyborczego wykazywano na koniec okresu sprawozdawczego stany zatrudnienia pomniejszone o liczbę osób, które nie otrzymywały za dany okres wynagrodzenia od zakładu pracy, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 10-88, 163-187, tom II str. 114-126, 199-252, tom III str. 206-227, 260-275)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniach o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70) Krajowego Biura Wyborczego stan zatrudnienia był wykazywany niezgodnie z przepisem § 16 pkt 10 Załącznika nr 35 do *rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej*⁵².

W kolumnie 11 sprawozdania Rb-70 *stan (zatrudnienia) na koniec okresu sprawozdawczego* wykazywano stany zatrudnienia pomniejszone o liczbę osób, które nie otrzymywały za dany okres wynagrodzenia od zakładu pracy, tj. np. osób będących na urlopie macierzyńskim, wychowawczym, rodzicielskim, ojcowskim, bezpłatnym czy pobierających zasiłek chorobowy, co było niezgodne z przepisem § 16 pkt 10 Załącznika nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej (obowiązującym od stycznia 2023 r.). Po zmianie przepisów w kolumnie 11 sprawozdania Rb-70 należy wykazywać stan ewidencyjny pełnozatrudnionych (po przeliczeniu), bez pomniejszania o liczbę osób, które nie otrzymywały za dany okres wynagrodzenia od zakładu pracy. W centrali Krajowego Biura Wyborczego liczbę zatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych zaniżono o 1 w sprawozdaniach za pierwszy i drugi kwartał oraz o 3 w sprawozdaniach za trzeci i czwarty kwartał. W przypadku sprawozdania łącznego dysponenta części za czwarty kwartał liczbę zatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych zaniżono o 4.

W wyniku ustaleń kontroli, Szef Krajowego Biura Wyborczego przedłożył korektę sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za okres sprawozdawczy od początku roku do końca IV kwartału 2024 r., w którym stan ewidencyjny zatrudnionych na koniec okresu sprawozdawczego został wykazany prawidłowo. Korekta sprawozdania jednostkowego została złożona 26 marca 2024 r. a łącznego 31 marca 2024 r.

(akta kontroli tom II str. 114-126, tom III 200-227)

3.2 Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

W Krajowym Biurze Wyborczym system rachunkowości został uregulowany w przepisach wewnętrznych, w szczególności w sprawie:

— określenia zasad (polityki) rachunkowości Krajowego Biura Wyborczego⁵³
dalej: Polityka rachunkowości,

⁵² Rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 454, ze zm.); dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

⁵³ Zarządzenie nr 18/2023 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 30 czerwca 2023 r. w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Krajowym Biurze Wyborczym oraz załącznik do zarządzenia: Zasady (polityka) rachunkowości KBW, w tym Zakładowy Plan Kont KBW, Wykaz kont ksiąg

- zasad sporządzania, kontroli i obiegu dokumentów finansowo-księgowych⁵⁴,
- zasad planowania i wykonywania budżetu części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze⁵⁵,
- wprowadzenia instrukcji inwentaryzacyjnej.⁵⁶

Niemniej jednak w Polityce rachunkowości nie ustalono wiążącego terminu dokonywania zapisów lub korekty zapisów w okresie sprawozdawczym, co opisano w pkt 1 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Z kolei metoda ustalania wyniku finansowego określona w Polityce rachunkowości nie była zgodna z zasadami ustalania wyniku finansowego, jakie zostały wyznaczone i wynikają z zakresu informacyjnego Rachunku zysków i strat (wariant porównawczy), co opisano w pkt 2 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych centrali Krajowego Biura Wyborczego przeprowadzono na próbie 100 zapisów księgowych o łącznej wartości 9943,1 tys. zł, wylosowanych metodą MUS spośród 594 zapisów księgowych o łącznej wartości 12 549,1 tys. zł. Próba została uzupełniona 12 zapisami o łącznej wartości 1588,6 tys. zł, wyselekcjonowanymi na podstawie przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych. Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych. W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że w zakresie zapisów dotyczących dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań Krajowego Biura Wyborczego prowadzone były nieprawidłowo.

Ustalono natomiast, brak zgodności stanu konta pozabilansowego na 31 grudnia 2023 r. ze stanem na 1 stycznia 2024 r., co szerzej opisano w pkt. 3 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości* oraz niezauważenie w księgach rachunkowych operacji zaangażowania wydatków budżetowych przyszłych lat z tytułu naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego, co opisano w pkt. 4 sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I str. 10-187, tom II str. 1-24, 78-92, 264-286, płyta CD plik 596-601)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Polityce rachunkowości nie ustalono wiążącego terminu (granicznej daty) dokonywania zapisów lub korekty zapisów w okresie sprawozdawczym.

W Polityce rachunkowości Krajowego Biura Wyborczego w § 4 określającym sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych wskazano (pkt 2), że *w roku obrotowym dokonuje się zamknięcia każdego miesiąca w terminie po 20. dniu miesiąca następnego (...)*. Zgodnie z dalszą treścią tego przepisu *zamknięcie miesiąca polega*

pomocniczych (konta analityczne) w zespołach KBW oraz Opis systemu informatycznego do prowadzeniu ksiąg rachunkowych w zespołach KBW.

⁵⁴ Zarządzenie nr 32/2023 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 29 grudnia 2023 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji obiegu i kontroli dowodów księgowych w zespołach Krajowego Biura Wyborczego.

⁵⁵ Zarządzenie nr 14/2023 r. Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie w planowania i wykonywania budżetu części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze (ze zmianami).

⁵⁶ Zarządzenie nr 26/2016 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 30 czerwca 2016 r. w sprawie wprowadzenia instrukcji inwentaryzacyjnej Krajowego Biura Wyborczego.

na wyłączeniu możliwości dokonywania zapisów lub korekty zapisów w danym miesiącu.

W ocenie NIK, przytoczony wyżej zapis nakazujący wykonać zamknięcie każdego miesiąca po 20 dniu miesiąca następnego faktycznie nie stanowi terminu. Oznacza, że czynności tej można dokonać w dowolnym czasie po tej dacie, co rodzi ryzyko, że księgi rachunkowe poszczególnych okresów sprawozdawczych pozostaną otwarte nie tylko na moment sporządzenia sprawozdań budżetowych za dany okres sprawozdawczy, ale również przez wszystkie kolejne okresy, w tym przez cały rok obrotowy.

Szef Krajowego Biura Wyborczego wyjaśniła, że intencją wprowadzenia do Polityki rachunkowości zapisu o zamykaniu miesiąca w takim kształcie było przede wszystkim określenie minimalnego terminu wykonywania tej operacji (nie wcześniej niż) w celu zabezpieczenia zgodności danych wynikających z ksiąg rachunkowych z danymi wykazanymi w miesięcznych sprawozdaniach budżetowych w przypadku konieczności wprowadzenia zapisów do ksiąg po złożeniu sprawozdań jednostkowych, a przed zatwierdzeniem sprawozdań łącznych. Wskazała, że skutkiem niejako ubocznym takiego podejścia było nieustalenie daty granicznej zamknięcia miesiąca. Podkreśliła również, że zapis w Polityce rachunkowości nie jest sprzeczny z przepisami ustawy o rachunkowości czy stanowiskiem Komitetu Standardów Rachunkowości ponieważ przepisy te nie narzucają konkretnej daty zamknięcia miesiąca.

Niemniej jednak, w wyniku ustaleń kontroli, Szef Krajowego Biura Wyborczego w toku kontroli przedłożyła zmianę Polityki rachunkowości KBW. Zarządzeniem nr 4/2025 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 3 marca 2025 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Krajowym Biurze Wyborczym wprowadzono zapis: „*w miesiącu następnym, w terminie po 20 dnia miesiąca następnego*”.

NIK zauważa, że sprawozdania budżetowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ewidencji księgowej⁵⁷. Nie ma więc wątpliwości, że na moment ich sporządzenia księgi rachunkowe powinny zostać zamknięte (*operacja zamknięcie miesiąca*), tj. zabezpieczone przed zmianą ich treści, w szczególności poprzez dokonanie zapisów w sposób trwały⁵⁸ oraz poprzez wyłączenie możliwości dokonywania zapisów lub korekty zapisów w danym miesiącu.

Należy podkreślić, że Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia fakt wprowadzenia do polityki rachunkowości KBW obowiązku zamknięcia miesiąca, ale uznaje, że ze względu na jego treść, termin w jakim kierownik jednostki polecił wykonać tę czynność nie eliminuje ryzyka, np. omyłkowego dokonywania zapisów lub korekt zapisów w miesiącu, za który zostały już sporządzone sprawozdania.

Szef Krajowego Biura Wyborczego, odnosząc się do ryzyka związanego z pozostawieniem otwartych miesięcy, podkreśliła że w dotychczasowej praktyce nie stwierdzono przypadków nieprawidłowości tym spowodowanych oraz wskazała na mechanizmy kontroli zarządczej funkcjonujące w KBW w zakresie zabezpieczenia zgodności sprawozdań z danymi wynikającymi z ksiąg rachunkowych.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, iż fakt niezmaterializowania się ww. ryzyka nie stanowi wystarczającej przesłanki do uznania że zapisy Polityki rachunkowości w tym zakresie są kompletne.

⁵⁷ § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

⁵⁸ Art. 23 ust. 1 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm.).

(akta kontroli tom I str. 10-88, tom III str. 1-5)

2. Metoda ustalania wyniku finansowego opisana w Polityce rachunkowości nie była zgodna z zasadami ustalania wyniku finansowego jakie zostały wyznaczone i wynikają z zakresu informacyjnego Rachunku zysków i strat (wariant porównawczy).

W Polityce rachunkowości Krajowego Biura Wyborczego, w części dotyczącej metody ustalania wyniku finansowego (§ 27 pkt 3) wskazano, że na wynik finansowy netto składa się wynik: 1) ze sprzedaży; 2) z pozostałej działalności operacyjnej; 3) z operacji finansowych.

Zgodnie z zakresem informacyjnym wariantu porównawczego Rachunku zysków i strat jednostki budżetowej lub samorządowego zakładu budżetowego stanowiącego załącznik nr 10 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej⁵⁹ wynik finansowy ustala się z działalności podstawowej, z działalności operacyjnej oraz wyniku brutto.

Szef Krajowego Biura Wyborczego w wyniku ustaleń kontroli, przedłożyła zmianę Polityki rachunkowości KBW. Zarządzeniem nr 4/2025 Szefa Krajowego Biura Wyborczego z dnia 3 marca 2025 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie zasad (polityki) rachunkowości w Krajowym Biurze Wyborczym metoda ustalania wyniku finansowego netto została ustalona prawidłowo. Zarządzenie weszło w życie z dniem podpisania z datą obowiązywania od 1 stycznia 2025 r.

(akta kontroli tom I str. 10-88, tom II str. 264-276, tom III str. 1-5)

3. Niezapewnienie zgodności stanu konta pozabilansowego 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* na 31 grudnia 2023 r. ze stanem na 1 stycznia 2024 r.

Saldo konta księgowego 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* na 31 grudnia 2023 r. w kwocie 2 816 566,76 zł nie zostało wprowadzone do ksiąg rachunkowych roku 2024 jako bilans otwarcia. W Zestawieniu obrotów i sald kont syntetycznych za okres Bilans zamknięcia 2023⁶⁰ stan konta księgowego 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* wykazywał saldo po stronie Ma w ww. kwocie, które oznaczało zaangażowanie wydatków budżetowych lat przyszłych. W Zestawieniu obrotów i sald kont syntetycznych za okres grudzień 2024⁶¹ w pozycji bilans otwarcia stan konta 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* nie wykazywał żadnego salda.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rachunkowości do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych w jednostkach budżetowych służą konta:

- 998 *Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego* oraz
- 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat*.

Z opisu konta 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* wynika, iż na stronie Wn konta ujmuje się równowartość zaangażowanych wydatków budżetowych w latach poprzednich przeznaczonych do realizacji w roku

⁵⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 342, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie rachunkowości.

⁶⁰ Parametry wydruku: Obroty narastająco z bilansem otwarcia; Wydruk wszystkich kont; Konta pozabilansowe; Rodzaj okresu: zamknięty.

⁶¹ Parametry wydruku: Obroty narastająco z bilansem otwarcia; Wydruk wszystkich kont; Konta pozabilansowe; Rodzaj okresu: otwarty.

bieżącym. Natomiast na stronie Ma ujmuje się wysokość zaangażowanych wydatków lat przyszłych. Na koniec roku konto 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* może wykazywać saldo Ma oznaczające zaangażowanie wydatków budżetowych lat przyszłych.

W wyniku ustaleń kontroli, Szef Krajowego Biura Wyborczego wskazała, że zostaną wprowadzone odpowiednie zapisy w księgach rachunkowych Krajowego Biura Wyborczego. Ponadto wyjaśniła, że w księgach rachunkowych roku 2024 saldo konta 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* zostało ujęte w styczniu oraz lutym na łączną kwotę salda konta 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* wynikającego z ksiąg na 31 grudnia 2023 r.

(akta kontroli tom III str. 16-45)

4. Nieewidencjonowanie w księgach rachunkowych Krajowego Biura Wyborczego na kontach zaangażowania wydatków przyszłych lat kwot naliczonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego ujętego w kosztach danego roku budżetowego.

W Zestawieniu obrotów i sald kont analitycznych pozabilansowych za okres od 01.01.2023 do 31.12.2023 konto księgowe 999 *Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat* wykazywało saldo po stronie Ma w łącznej kwocie 2 816 566,76 zł, które oznaczało zaangażowanie wydatków budżetowych lat przyszłych. Ewidencja szczegółowa do tego konta była prowadzona według podziałek klasyfikacji budżetowej. Na kwotę łącznego salda składały się salda kont analitycznych odpowiednio dla paragrafów klasyfikacji budżetowej 4010, 4170, 4210, 4260, 4270, 4280, 4300, 4360, 4400, 4610, 4710. W analityce konta 999 nie wystąpiło saldo z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego (paragraf klasyfikacji budżetowej 4040 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne*) pomimo, że w księgach rachunkowych tego roku ujęto jako koszt naliczenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za rok 2023. Prawidłowe saldo na 31 grudnia 2023 r. podlegające wprowadzeniu do bilansu otwarcia roku 2024 powinno wykazywać saldo po stronie Ma konta analitycznego dla paragrafu klasyfikacji budżetowej 4040 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne* w kwocie 440 076,54 zł.

W wyniku ustaleń kontroli, Szef Krajowego Biura Wyborczego wskazała, że dla wynagrodzenia rocznego naliczonego za rok 2024 a podlegającego wypłacie w roku 2025 dokumentami księgowymi PZA/19/12/24 oraz PZA/20/12/2024 zostały wprowadzone odpowiednie zapisy w księgach roku 2024. Ponadto wyjaśniła, że naliczenie dodatkowego wynagrodzenia rocznego za rok 2023, jako koszt, ujęto w księgach rachunkowych roku 2023, natomiast jako wydatek zaplanowany do realizacji w roku 2024 podlegał ewidencji zaangażowania tylko na koncie 998 *Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego*.

Najwyższa Izba Wskazuje, że na podstawie art. 40 ust. 2 pkt 2 ufp, jednostki budżetowe zobowiązane są do prowadzenia ewidencji księgowej, uwzględniającej wszystkie etapy rozliczeń poprzedzające płatność dochodów i wydatków, a w zakresie wydatków i kosztów - również zaangażowanie środków, które oznacza prawne zaangażowanie środków ujętych w planie finansowym jednostki budżetowej danego roku budżetowego. Obowiązek naliczenia dodatkowego wynagrodzenia rocznego wynika z przepisów prawa, a jego naliczenie, poprzedzające płatność podlega ewidencji na kontach księgowych zaangażowania. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rachunkowości do ewidencji prawnego zaangażowania wydatków budżetowych w jednostkach budżetowych służy konto 998 *Zaangażowanie wydatków*

budżetowych roku bieżącego oraz konto 999 Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat.

(akta kontroli tom III str. 16-45)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie prowadzenie ksiąg rachunkowych oraz pozytywnie opiniuje sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe oraz w zakresie operacji finansowych Rb-Z. Sprawozdania zostały sporządzone prawidłowo i terminowo, z wyjątkiem sprawozdania o zatrudnieniu i wynagrodzeniach (Rb-70) Krajowego Biura Wyborczego, w którym stan zatrudnienia był wykazywany niezgodnie z § 16 pkt 10 Załącznika nr 35 do rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Stwierdzone nieprawidłowości formalne dotyczące Polityki rachunkowości oraz ewidencji księgowej nie wpłynęły na prawidłowość ksiąg rachunkowych oraz danych wykazywanych w sporządzonych przez Krajowe Biuro Wyborcze sprawozdaniach. Nie wskazywały również na ryzyko obniżenia wiarygodności danych przedstawianych w sprawozdaniach. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz sporządzania sprawozdań.

OBSZAR

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Planowanie środków na zadania zlecone jst dotyczące wyborów i referendum w cz. 83 Rezerwy celowe w grupie ekonomicznej *dotacje i subwencje*.
2. Planowanie w części 11– Krajowe Biuro Wyborcze, a nie w rezerwie celowej, wszystkich wydatków na zadania bieżące Krajowego Biura Wyborczego, umożliwiających ciągłość funkcjonowania jednostki, tj. wydatków na zapewnienie warunków organizacyjno-administracyjnych, finansowych i technicznych.
3. Publikowanie przez dysponenta części 11 – Krajowe Biuro Wyborcze wykazu jednostek otrzymujących dotacje celowe, o którym mowa w art. 122 ust. 4 ufp.
4. Zapewnienie realizacji przez Delegatury KBW obowiązku ustawowego w zakresie trybu weryfikacji i zatwierdzania rozliczeń dotacji, o którym mowa w art. 152 ust. 2 ufp, udzielanych jednostkom samorządu terytorialnego.
5. Ustalenie w Polityce rachunkowości KBW terminu dokonywania zapisów lub korekty zapisów w okresie sprawozdawczym, który w skuteczny sposób zapobiegnie przed ryzykiem dokonywania zapisów lub korekt zapisów w miesiącu, za który zostały już sporządzone sprawozdania.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli/ w formie dokumentu elektronicznego.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁶² umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 14 kwietnia 2025 r.

Z upoważnienia
Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Michał Jędrzejczyk
/podpisano elektronicznie/

⁶² Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych NIK. W przypadku zaś doręczania przesyłki listowej z zastrzeżeniami przez operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia.